

ISBN No-978-93-89488-17-3

**Proceedings of the
NATIONAL LEVEL SEMINAR
ON**

**The Discourses on Feminism and Gender Empowerment in
Contemporary Indian Literature and Media**

సమకాలీన భారతీయ సాహిత్యం, ప్రసార మాధ్యమాలలో మహిళా సాధికారికత చిత్రీకరణ

समकालीन भारतीय साहित्य और मीडिया में नारीवाद और लिंग सशक्तिकरण पर प्रवचन

(UNDER ASSISTANCE OF UGC AUTONOMOUS GRANT)

6th JANUARY 2020

Organised by
Internal Quality Assurance Cell
AKKINENI NAGESWARA RAO COLLEGE
Gudivada-521301, Krishna District
Andhra Pradesh

CONTENTS

Papers Received

S. No	Paper Title	Author	P. No.
1.	స్త్రీవాద కవిత్వ స్పృహ - కథలు, నవలలు	డి. వెంకట రమణ	1-4
2.	అపరకాళి నాంచారి	డా॥ ఓభిన్ని శ్రీహరి	5- 8
3.	సామాజిక సంకెళ్ళ నుంచి స్వేచ్ఛా ప్రపంచంలోకి	డా॥ జి.వి. రమణ	9-12
4.	గురజాడ మహిళావరణం	పి. నాగలక్ష్మి	13-16
5.	అబ్బూరి ఛాయాదేవి కథలలో స్త్రీ స్థితిగతులు	బి. మేరికుమారి	17-19
6.	రాయలసీమలో ముద్దరలున్నాయి	డా॥ పి. నాగరాజు	20-22
7.	ఆధునికులు తెలుసుకోవలసిన 'కథ' - వేదకాలంలోనే మహిళా సాధికారి'కత'	కురిచేటి జగదీష్	23-26
8.	నవతరానికి కావలసిన యువతి ప్రగతి	యల్లావుల నాగరాణి	27-29
9.	కసిరెడ్డి కవిత్వంలో 'స్త్రీ' ప్రగతి	నక్కల ప్రభాకర్	30-34
10.	భారతీయ సాహిత్యం - ఆధునిక తెలుగు కవుల రచనలు - స్త్రీ వాదము	యస్. రాధారమణ	35- 38
11.	స్త్రీ వాద కవిత్వం స్థితి దళిత స్త్రీల స్థితి	డా॥ సి.హెచ్ శ్యామల కుమార్	39-42
12.	మహిళ పయనం - 'హింస ధ్వని' నుంచి సాధికారికత' వైపు	యల్లావుల శ్రీలత	43-45
13.	ఆమె ఎవరైతే మాత్రం	సుంకర గోపాలయ్య	46-48
14.	ఎండ్రూరి సుధాకర్ కవిత్వంలో 'స్త్రీ'	వై. ప్రవీణ్	49-53
15.	ప్రసార మాధ్యమాలలో వాణిజ్య ప్రకటనలు - మహిళా సాధికారికత	డా॥ పి. అప్పారావు	54-58
16.	సమ సమాజ నిర్మాణంలో " స్త్రీ వాద సాహిత్యం"	డా॥ జె.వి. చలపతిరావు	59-60
17.	ఆధునిక కథలలో దివ్యాంగులైన మహిళలు సాధికారికత	యద్దనపూడి దీప్తి	61-65
18.	ఓల్గా విముక్త కథా సంపుటి - స్త్రీ వాదం	దాశరథి రెడ్డి కనక మహాలక్ష్మి	66-68
19.	తెలంగాణా కథలు - దళిత స్త్రీ జీవన చిత్రణ	డా॥ డి. విజయ కుమారి	69-73
20.	పురాణాలు కావ్యాల కోణంలో స్త్రీ వాదం	ఐ. యల్. నాగమణి	74-76
21.	సామాజిక మాధ్యమాలు - మహిళా సాధికారత	షేక్ జరీనా బేగం	77-80

ఓల్గా “విముక్త” కథా సంపుటి - స్త్రీ వాదం

దారపురెడ్డి కనకమహాలక్ష్మి

తెలుగు అధ్యాపకురాలు

శ్రీమతి వెలగపూడి దుర్గాంబ

ప్రభుత్వ మహిళా డిగ్రీ కళాశాల,

నిడదవోలు.

చరవాణి : 9959327185

kanaka84maha@gmail.com

సమాజంలో స్త్రీ, పురుషుల మధ్య సంవాదం ఆది నుంచే ఉన్నదని చెప్పవచ్చు. తెలుగు సాహిత్య చరిత్రలో 1980 నుండి “స్త్రీవాదం” అనే సాహిత్య ధోరణి ఆరంభమయినట్లుగా చెప్పుకుంటున్నప్పటికీ, స్త్రీవాద మూలాలు పూర్వపు రచనలలో ఉన్నట్లు మనం గమనించవచ్చు.

కాలానుగుణంగా ధర్మాలు, సంప్రదాయాలు, ఆచారాలు మారుతూ వుంటాయి. ఒకప్పటి ధర్మాలు ఇప్పుడు అర్థరహితమైనవి అవుతాయని చాలామంది పురాణకథలను తిరగరాస్తున్నారు. అటువంటి వారిలో చలం ఒకరు. అగ్నిపరీక్ష కోరిన రాముడి కంటే, తన కోసం సర్వనాశనం కొని తెచ్చుకున్న రావణుడే నిజమైన ప్రేమికుడని సీత రావణుడి చితిలో దూకినట్లు రాయడం ద్వారా, ఇప్పటి నీతులపై, లోక రీతులపై సంకుచిత సరిహద్దులను దాటాలనే స్పృహ కలిగించినవారు చలం.

మన వర్తనమూ, చైతన్యమే మన గతాన్ని ఆవిష్కరిస్తుంది గనుక ఇవాళ అందరూ తమతమ చరిత్రలను నిర్మించుకుంటున్నారు. దళితులూ, స్త్రీలూ, గిరిజనులూ, ఇతర పీడితులూ, తమపై రుద్దబడిన చరిత్రను తృణీకరిస్తూ గతాన్ని తిరిగి పరిశీలిస్తున్నారు. ఆధునిక జీవనంలోని సంక్లిష్టతను అర్థం చేసుకోవడానికి పురాణపాత్రలు తోడ్పడేటట్లుగా, అందరి బాధితులలాగే ఆత్మ పరిశీలన, మానవ సంబంధాల పునర్నిర్వచనం, అన్నీ కూడా పౌరాణిక స్త్రీ పాత్రల సంఘర్షణలో మనకు స్పష్టంగా కనిపిస్తాయి.

స్త్రీవాద సాహిత్యం అనగానే మనకు మొదటగా గుర్తుకువచ్చే వ్యక్తి ఓల్గా. ఆమె సృజనాత్మకతకీ, కార్యాచరణకీ ఉన్న సరిహద్దులు చెరిపివేసినది. స్త్రీవాదం స్థిరపడటానికి కావలసిన విశ్లేషణలను ఎన్నిటినో చేసి, సృజనాత్మక సాహిత్యాన్ని సృష్టించి, ఎందరినో ప్రభావితం చేసిన వ్యక్తి, కాదు ఒక శక్తి ఓల్గా. ఈమె కథకురాలిగా, నవలా రచయిత్రిగా, విమర్శకురాలిగా, పరిశోధకురాలిగా, అనువాదకురాలిగా, రిపోర్టర్గా, నాటకకర్తగా, కాలమిస్ట్గా ఇంకా అనేక ప్రక్రియలలో రచనలు చేసారు. సంక్షోభం, సంఘర్షణ, చైతన్యం, ప్రయోగం ఇవే ఓల్గా ఆవిష్కరించిన ఇతిహాసపు వెలుతురు కోణాలు. అలా వీరు రచించిన కథా సాహిత్యంలో “విముక్త” ఒకటి.

“సమాగమం” కథలో సీత ఒక మాతృమూర్తిగా తన కుమారుల గురించి ఎదురుచూస్తూ ఆందోళన పడుతుంది. వారు వచ్చిన తరువాత తాము చూసిన కురూపి గురించి చెప్పగా, మనుషుల ఆకారాలను చూసి వారిని అసహ్యించుకోరాదని, కురూపి అయినా ఆమె మంచి పూలతోట పెంచింది కదా అంటుంది. ఇంకా ఆమె శూర్పణఖయేమో అన్న అనుమానం వచ్చింది. ఆమె గురించి ఆలోచిస్తూ, పాపం శూర్పణఖ ప్రేమ, ప్రేమ అంటూ పలవరిస్తూ వచ్చిందని గతాన్ని తలచుకుని చింతిస్తుంది. సీతను గుర్తిస్తూ శూర్పణఖ- అంటే నువ్వు “శ్రీరామచంద్రుని ...” అంటూ వుండగా, నేను సీతను, జనకుని కుమార్తెను, జానకిని అని అభిమానంతో అంటుంది. శూర్పణఖను చూసి, నువ్వు చాలా ధైర్య సాహసాలు గలదానివి అంటుంది సీత. 10 సం॥ల కఠోరదీక్ష, శ్రమ ఫలించాక ఈ తోటను పెంచడం మొదలు పెట్టానని శూర్పణఖ చెప్పగా, పూర్వం కంటే ఇప్పుడు నువ్వెంతో అందంగా ఉన్నావనంటుంది సీత. లవకుశులకు తాము రాముని పుత్రులమని తెలిశాక, వారు రాజ్యానికి వెళితే, ఈ తోటలోనే వుండువుగాని అని శూర్పణఖ సీతను కోరగా, సీత సరే అంటుంది.

“మృణ్మయనాదం” కథలో సీతను అయోధ్యకు రమ్మని రాముడు ఆహ్వానం పంపగా, చిరునవ్వుతో తిరస్కరిస్తుంది. “నీ పిల్లలను వదిలి నువ్వుండ గలవా సీతా” అని మరో కబురు పంపినా, ఆమె ముఖంలోని ఆనందపు వెలుగు అణుమాత్రం తగ్గలేదు. నేను భూమిపుత్రిని. నన్ను నేను తెలుసుకున్నాను అని గంభీరంగా, స్థిరంగా పలుకుతుంది. బయట నుండి వచ్చే అధికారానికి లొంగని సీత, తన లోపల తనమీద తనకున్న అధికారపు శక్తిని మొదటిసారి సంపూర్ణంగా అనుభవించింది.

“సైకత కుంభం” అంటే ఇసుకతో చేసిన కుండ. రేణుక, సీతాదేవిని తన ఆశ్రమానికి రమ్మనగా, సీత తిరస్కరించగా, నీ భర్త అనుమతించడనే కదా అని రేణుక అనడం సీతను ఆశ్చర్యపరుస్తుంది. సైకత కుంభం చేయడానికి సాధన, ఏకాగ్రత, ఇసుక, దానిలో కలిసిన నీటిపాళ్ళు ఇంకా ఎన్నో కారణాలుంటాయని, కానీ తన భర్త జమదగ్ని ఇవన్నీ గ్రహించలేదని పలుకుతుంది. ఈ లోకంలో భర్త తప్ప వేరే ప్రపంచం లేదనుకుంటారు స్త్రీలు. కానీ ఏదో ఒకరోజు భర్త తన ప్రపంచంలో నీకు చోటు లేదంటాడనీ, పుత్రులు కూడా వంశాంకురాలై, మన చేయిని వదిలి తండ్రి ఆధీనంలోకి వెళ్తారనీ సీతకు ఉపదేశిస్తుంది. లవకుశులకు క్షత్రియ విద్యలను స్వయంగా సీతే నేర్పుతుంది. పిల్లలు “నువ్వు నేర్పాల్సినవి పూర్తయ్యాక, మిగిలినవి మా తండ్రిగారు నేర్పుతారా” అని అడుగగా, నేను నేర్పాల్సినదంతా నేర్చిన తర్వాత, మీ తండ్రిగారు నేర్పడానికి ఏమీ వుండదు అనడంలో తానేమీ తక్కువ సామర్థ్యం గలదాన్ని కాదనే విశ్వాసాన్ని ప్రకటించుకుంది.

“విముక్త” కథలో ఊర్మిళ పాత్ర ఎంతో పరిణతితో కనిపిస్తుంది. లక్ష్మణుడు అన్నగారే తన సర్వస్వమని ఊర్మిళతో కనీసం ఒక్కమాట కూడా చెప్పకుండా అరణ్యాలకు వెళ్ళగానే, మొదట కోపంతోనే తాను సత్యాగ్రహం ప్రారంభించాననీ, కానీ అది క్రమంగా సత్యం కోసం నాలో నేను, నాతో నేను చేసే అన్వేషణగా మారిందని, అందుకే నేను ఒంటరితనాన్ని కాదు, ఏకాంతాన్ని కోరుకున్నానని సీతతో చెబుతుంది. 14 సం॥ల తర్వాత నేను, లక్ష్మణుడు కలుసుకోబోతున్నాం, అతనితో నా సంబంధం నా విజ్ఞతను అతనెలా అర్థం చేసుకుని గౌరవిస్తాడు అనే దానిమీద ఆధారపడి వుంటుందని సీతతో చెబుతుంది. అశ్వమేధయాగ సమయంలో తన స్థానంలో ఎవరు రాముని ప్రక్కన కూర్చుంటారో అని సీత మనసు పరిపరివిధాలా ఆలోచిస్తూండగా, ఊర్మిళ వచ్చి అనవసరమైన ప్రశ్నలతో నిన్ను నువ్వు హింసించుకోవద్దని సీతకు హితవు చెబుతుంది. నువ్వు రాముడి నుండి విముక్తం కావాలని బోధిస్తుంది. సీత కల్లోల కడలి, శాంతి సాగరమయ్యేదాకా తపస్సు చేసింది. చివరకు పిల్లల నుంచి కూడా విముక్తురాలై, తానెక్కడి నుండి వచ్చిందో అక్కడికే ప్రయాణమైంది.

మనందరికీ తెలిసిన రామాయణ ఇతిహాసంలోని సీత, ఊర్మిళ, అహల్య, శూర్పణఖ, రేణుక పాత్రల మనోభావాలను, స్త్రీవాదానికి అనుగుణంగా చిత్రించి, ఈ సమాజంలో స్త్రీలు ఎన్ని విధాలుగా నిరాదరణకు, అవమానాలకు గురి అవుతున్నారో, వాటి నుండి విముక్తం కావడానికి స్త్రీలు ఏవిధంగా తమని తాము మలచుకోవాలో ఈ కథల ద్వారా మనకు అవగతమవుతుంది.